СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXXI. Число 48. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 27. лютого, 1923.

VOL. XXXI. No. 48. Jersey City, N. J., Tuesday, February 27, 1923. THREE CENTS

ЗБІРКА НА ФОНД

Негайної Допомоги Рідному Краєви продовжена до дня 28-ого лютого с. р., для доповнення означеної суми 30,000 долярів.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ: — ДОПИЛЬНУЙТЕ ВПОРУ, АБИ КОЖДА ГРОМАДА СПОВНИЛА СВІЙ НАРОДНІЙ ОБОВЯЗОК! ДЛЯ ДОВЕРШЕННЯ ФОНДУ ТРЕБА; ЩОБИ КОЖДА ГРОМАДА ЗЛОЖИЛА ТРЕТЮ ЧАСТИНУ ТОЇ СУМИ, ЯКУ ЗЛОЖИЛА НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ. ТОЖ ДОЛОЖІТЬ ТРУДУ І ЖЕРТВ ЩОБИ СПОВНЕННЯМ СЬОГО ОБОВЯЗКУ ДЛЯ РІДНОГО КРАЮ АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ОСЯГНУЛИ ЗНОВА ПОВНИЙ УСПІХ!

ПРЕЗИДЕНТ ЗА УЧАСТЮ АМЕРИКИ В МЕЖИНАРОДНІМ СУДІ ДЛЯ ДОПОМОГИ МИРОВИ

ВАШІНГТОН, 24. лютого. — Президент Гардінг зробив нині великий крок до приступлення Злучених Держав до рішення межидержавних справ Европи. Він виступив перед сенатом конгресу зі закликом, в котрім запропонував, аби Злучені Держави формально приступили до Постійного Суду Межинародної Справедливости, який основано на версайській конференції при Лізі Народів.

В своїм заклику президент вказує на потребу приступлення до межинародного суду, заложеного при Лізі Народів, яко до відповідного трибуналу для вирішування мирним способом межинародних спірних питань. В сім зглядї для президента Гардінга найголовнішим аргументом та таким приступленнем є переважаюча опінія населення Злучених Держав, котре понад всякий сумнів стоїть за таким вмішанем уряду в мирне полагоджуване спірних питань. З огляду на те, однак, що населенне Злучених Держав, на думку теперішнього уряду, стоїть проти приступленя до Ліги Народів, котра зглядний межидержавний суд організувала, бо таке приступленне потягає за собою певні зобовязання, яких американський народ має не приймати, з огляду на те президент Гардінг пропонує, щоби сенат заявився за приступленнем американського уряду до роботи межинародного суду при Лізі Народів, але рівночасно застеріг проти того, щоби з такого приступленя амерыканського уряду до суду Ліги другі члени вважали Америку зобовязану до других обмежень після статутів Ліги. Значить, Америка малаби право засідати на зборах та раді Ліги Народів з правом голосу при виборі членів суду, але не втручувалася до других справ Ліги.

Заклик президента до сенаторів викликав серед них велику сензацію (несподіванку).

ПРОЕКТ ПОСОБИ КОРАБЕЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВАМ ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ

ВАШІНГТОН, 24. лютого. — Прихильники уряду признали вже, що проект закона про субсидію для корабельних підприємств не має вже виглядів на ухвалене, хоча вони потішають себе заявами, що його конгрес ухвалівби, якби лишень обструкціоністи дали йому нагоду піти під голосованне.

ЗА ПРОДОВЖЕННЕМ СЛІДСТВА В СПРАВІ НАДЯЖИТЬ В БЮРІ ВЕТЕРАНІВ

ВАШІНГТОН, 24. лютого. — Сенатовий комітет порадив нині сенатові ухвалити резолюцію, після котрої слідчий комітет палати мавби право вести підчас конгресових ферій слідство в справі надяжить в бюрі ветеранів при федеральнім уряді у Вашінгтоні.

ХОЧЕ СПЕЦІЯЛЬНОГО ЗАСІДАННЯ

ВАШІНГТОН, 24. лютого. — Сенатор Брокгарт виступив в сенаті зі закликом, щоби президент склікав незабаром спеціяльне засіданне нового конгресу для видання закона про залізниці.

РУХ ПРОТИ ПРОГИБІШІ

ВАШІНГТОН, 24. лютого. — Демократичний конгресмен з Месечузете Галівен виголосив нині в палаті послів острy промову проти закона про виконуванне прогибіції.

Велику сензацію викликав він своєю промовою, коли рознів про одного члена палати послів, котрий заявляється за прогибіцією, а нимо сього завівся на одному засіданню конгресу нимий до того степення, що його товариші мусили йому не дати відзиватися, коли урядник палати викликав його ім'я. Техеаський конгресмен Бленлон пробував не дати Галівенови докінчити промови, але конгресмени дали бесідникови такі гучні оплески, що Блендон сів зі стидом, а Галівен міг докінчити без перешкоди свої уваги про пяних прогибіоністів.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ

НЬЮ ЙОРК, 25. лютого. — Конференція представників робітничих юній, фармерсько-робітничої партії, соціялістичної партії та партії одинокого податку і різних кооперативних товариств, яка відбулася тут нині, постановила зорганізувати нову робітничу партію, котра має називатися американською робітничою партією. Організація покинде розтягнеться своєю діяльністю на ціле Нью Йорк. Організацією партії має заняти ся спеціяльний комітет, зложений з 25 членів, з котрих 10 має представляти робітничі юнії, 10 партії, а 5 кооперативні товариства. Конференція зазначилася острими дебатами межи соціялістами та комуністами. На конференції видно було вираз ний настрій проти комуністів, котрих бесідники називали агентами чужого уряду. Большевицькі поставили внесенне на ухваленне резолюції, признаючої большевицьким одинокий соціялістичний уряд в світі, але конференція відкинула сю резолюцію, а зате ухвалила знамною більшістю резолюцію, протестуючу проти переслідування соціялістів большевицьким урядом в Москві.

76-ЛІТНЯ ЖІНКА ХОТІЛА ОТРОЇТИ ЧОЛОВІКА

На двох привезено із Ст. Амбройз до Портеж ля Прері, Ман., Канада, 76 літню старушку щоб відповіла в суду на оскарження за наміре отроєня свого чоловіка. На підставі зізнання поліції старушка (пані Кембел) дала 29. січня, с. р. своїому чоловікові їсти зупу до якої вляла стрихніни. По кількох ложках старий Кембел почув в жолудку сильні болі і пізнав, що його хотіла жінка отроїти. — Він находиться тепер в шпиталі, а вона в вязниці.

8 ЛІТ ЗА ОБРАБУВАННЯ ПОТЯГУ В КАНАДІ

Дня 1. лютого Дугелс Ламон Пурвіс обрабував експресового месенджера на Сі-Пі-Ар-ськім потязі між Конді і Принс Рупперт, Саск. Дня 7. лютого реджанський суд засудив молодого Пурвіса на 8. літ вязниці в Принс Альберт. Сума зрабованих ним грошей виносила 1,300 долярів.

До скорого арештування Пурвіса спричинилася його хустинка, якою заткав рот експресового месенджера. На хустинці були вишиті ініціяли (великі букви його імя і прізвища) „Д. П.". По них поліція дійшла хто обрабував потяг.

По засуді Пурвіс сказав що до злочину довів його брак грошей. — „Я був" — сказав він — „брейкменом через моє ціле життя. Своїм заробітком я удержував свою маму вдову. Повернувши з трилітньої служби при війску у Франції, я позичив її опіадности і оженився. Минулого септембра я стратив мою позицію в Едмонтон і лишився без цента. Роботи не міг найти а дуже хотів заплатити мамі довг та дати утримання своїй жінці і дитині, от же рішився на такий крок, який маєте вижше".

ФАБРИКИ В ПЕТЕРБУРЗІ

Призначена радою праці й оборони комісія по обслідуванню великих металюргічних і механічних фабрик в Петербурзі зявилася, що такі великі фабрики, як Айвас й Лесснер працюють лише а перервами, займаючись лише варіюкою дрібних річей. Путиловська фабрика працює дуже слабо й на протязі чотирьох місяців не може закінчити переговорів з комісаріятом шляхів відносно одержання замовлень. Комісія пропонує раді праці й оборони передатні частину великих фабрик приватним підприємцям, а на останніх певайно переміряти адміністрацію й в цей спосіб врятувати фабрики від остаточного розвалу.

В ПАМЯТЬ ПОКІЙНОЇ РОЗАЛІЇ КАШТАНОКОВОЇ

Місто вінця на могилу б. п. Розалії Каштанокової надіслали дальше на Українську Бурсу в Новім Санчи (на Лемківщині) отсі добродії:

Дмитро Андрейко, Ню Йорк, 2 доляри; Пилип Матлай, Ню Йорк, 2 доляри; Петро Мартинюк, Ню Йорк, 1 доляра; Омелян Коцко, Ню Йорк, 1 доляра; Андрій Дацишин, Ню Йорк, 1 доляра; Михайло Першин, Ню Йорк, 1 доляра; П. Сокальчук, Ню Йорк, 1 доляра; др. Володимир Галан, Ню Йорк, 1 доляра; Степан Домбіцький, Ню Йорк, 1 доляра; Петро Ковальчик, Джерзи Сіті, І. дол.

Разом тепер поквітованість одержанне 12 долярів. З попередно поквітованою збіркою в сумі 30 долярів разом одержано на сю ціль 42 долярів.

Хто хоче причинитися своєю жертвою на сю саму ціль з тою самою інтенцією, зволить післати жертву на адресу адміністрації „Свободи".

СУМНІ ВІСТИ

Василь Найда зі Стрия (Новіі кошари), який недавно повернув із Сибірі інформує що в різних місцевостях померли оці вичислені Галичане бувші австрійські полонені: Юліян Балицький зі Львова (покінчив самоубийством в 1919 з причини нужди в Красноярску), ВольфБергер з Дрогобича, Олекса Замлинський, Ефраїм Кіндлер, Микола Донець із Долини, Олекса Цюпа з Калуша, Іван Юрчак із Медики, Яков Міле із Городка, Микола Мандзій із Жирави Ж. Лев Микита з Добрівляк, Петро Хомяк, бувший війт зі Стронятина і Григорій Лищак городник з околиць Мостиск. За блищими інформаціями звертаїся на подану в горі адресу Найди.

НОВИЙ НАРОДНІЙ ЩОДЕННИК НА ПІДКАРПАТТІ

В Ужгороді почав з днем 14. ц. м. появлятися щоденник „Русин", орган писаний народньою мовою, присвячений інтересам тамошнього населення. На кожду неділю заповіднє реклямій безплатний додаток з образками. Адреса редакції і адміністрації: Ужгород, вул. Рошковича.

НОВА ОСТОРОГА ПЕРЕД ІНФЛЮЕНЦІЮ

Міський уряд здоровля в Нью Йорку видав нову публичну осторогу проти інфлюенци. В свої осторозі уряд здоровля звернув увагу суспільности на факт, що число занедужань зростає з дня на день та що місто може незадовго стануги перед справдішною пошестю.

ВИВІЗ УКРАЇНСЬКОЇ МАХОРКИ

По совітських статистичних даним перспективи вивозу махорки в 1922—23 році дуже обмежені. В 1922 р. на Україні було засіяно махорокою 3000 десятин, що при середній урожайности в 60—70 пуд. дає 230—250 тисяч пуд. По продукційному плянові махоркотреста на протязі 1922—23 операційного року має бути вироблено 443520 пуд. готової махорки і 898762 пудів півфабрикату; хоч по словам „Екон. Жизн". вся ця кількість вільна може бути розподілена на внутрішніх ринках України і Росії, проте рішено утворити експортовий фонд до 4000 скринок махорки що місячно і до 18000 пудів тютюну-їакуну одночасно.

ПОЛЯКИ ПРО СЕБЕ

Орган краківських консервативістів, які як відомо не мають ні одного представника в соймі, „Час" пише в статті „За чесні методи боротьби": Кульмінаційним пунктом опозиційного промови Главінбінського проти Сікорского було защитування обвинувачення про яких промовець недавно з правдою говорив, що не обвинив міністерства внутрішних справ. Оказалося виразно, що це неправда, але Главінбінського не стало на те, щоб відкликати його заяви зроблені Сікорскому на підставі фальшивого обвинника. „Зневаги й сплетні є на жаль у спішною й небезпечною зброєю в Польщі" — пише „Час" — „низька політична культура суспільности, навичка кормитися сплетнями, нарешті вплив жінок на наше політичне життя — все це на другій плян відсуває критичний зміст і вжиття розумових аргументів. Зневагу й сплетню вживає і одна і друга сторона в політичній борні, а це затроює наше публичне життя".

БУНТ БЕЗРОБІТНИХ В ПЕТРОГРАДІ

ЛОНДОН, 25. лютого. — Сюди прийшла депеша з Копенгаги, столиці Данії, як оповідомляє, що там одержано вісти про бунти безробітних в Петрограді.

Голодні безробітні робітники вийшли на улиці і уладили демонстрацію. Большевицька влада вислала проти них військо, але коли безробітні стали кричати: „Стріляйте, радше зранюють від кулі як не голоду", жовніри хотіли перейти на сторону демонстрантів. Лише з тяжким трудом вдалося ще офіцерам відтягнути військо від бунту.

ПОЛЬЩА ПРОСИТЬ АЛІЯНТІВ, ЩОБ ВИЗНАЧИЛИ ЇЙ СХІДНУ ГРАНИЦЮ

ПАРИЖ, 25. лютого. — Польський уряд вислав ноту до аліянської Конференції Амбасадорів в Парижі, в якій просить їх, щоби остаточно визначила східну границю Польщі. Польський уряд просить о визначенне польсько-російської і польсько-литовської границі.

Завтра, в понеділок, 26-го с. м., має відбутися тут нарада Конференції Амбасадорів над справою східних границь Польщі. Польща просить і сподівається, що Конференція Амбасадорів признає риську границю, яку їй признали большевики 18. марта, 1921, а також теперішню польсько-литовську границю. Одначе годі сподівати, аби Конференція Амбасадорів сповнила сю просьбу Польщі.

Аліянти, а особливо Англія, не вірять в істнованне Польщі, заложеної з чужих і ворожих країв. Дялятого тяжко вірити, щоб вони приняли прихильно польську просьбу, лишаючи, в межах Польщі західні українські і білоруські землі, що були давнійше під Росією, а також Східну Галичину, і литовську столицю Вильну з округом. Аліянти знають, що на випадок війни сі ворожі Польщі краї її розсадили би внутрі і дялятого дуже отягаються з навалленнем на неї такої грізної небезпеки.

Франція теж боїться признати Польщі ті границі, яких вона хоче, але у небезпеці французько-німецької війни вона хотіласи своїм союзникам дати все, чого тільки вони хотять.

Недалека будучність покаже, чи побідить у аліянтів короткозора політика у відношенню до Польщі, чи далекосяга.

НЕБЕЗПЕКА НОВОЇ ВІЙНИ В ЕВРОПІ

ПАРИЖ, 25. лютого. — В тутешніх дипльоматичних кругах заявляють, що Европа тепер на передодні нової війни.

Започнеться на нову французько-німецьку війну, а з литовсько-польської перепалки може вирости російсько-польська війна. На боці Росії пімпавби теж Туреччина.

Інші европейські держави мають самі у себе доволі клопотів, але проте й вони готові прилучитись до загальної війни.

РОСІЯ ПІДПИРАЄ ЛИТВУ ПРОТИ ПОЛЬЩІ

ПАРИЖ, 25. лютого. — Литва, хотяй вона має лише 2,000,000 населення і тільки три дивізії (дивізія около 10,000 війска) війска виступає з оружем проти Польщі, яка має 18,000,000 населення і 30 дивізій війска. Се спершу дивувало тутешніх дипльоматів, але коли вони побачили, що Литву підпирає Росія, вони сьому не дивуються. При підпертю Росії Литва чується доволі сильною проти Польщі. Польща не має смілости виступити проти неї.

ЛІКВІДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА

БОЛЬШЕВИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ НІМЕЦЬКОЇ ПОЛІЦІЇ ОБСАДИЛИ ПАЛАТУ УКРАЇНСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА В БЕРЛІНІ

БЕРЛІН, 8. лютого. (Вл. кор. „Свободи"). — У второк, дня 6. лютого, представники советської України у Берліні зробили останній крок до знищення дипльоматичного заступництва старої, небольшевицької України у Німеччині.

Відколи Рапальський договір зістав поширений також на совітську Україну, істнуване старого українського посольства у Берліні носило вже тільки номінальний характер. Німецьке міністерство закордонних справ одібрало йому всі дипльоматичні права, в тім числі право безпосередніх зносин з тим міністерством і право екстериторіяльности. У посіданню посольства лишалось тільки посольська канцелярія, куплена на ім'я Української Держави ще за часів гетьмана Скоропадського. От за цю канцелярію й провадилась в останніх часі тиха, але вперта боротьба між новими і старими українськими дипломатами. Большевики за всяку ціну хотіли палату обсадити, бо без того їх перемога у Німеччині не була повною, а представники небольшевицької України саме в цеї причини не хотіли опускати палати.

Німецькі власти, формально признавши большевиків право на палату, досі в цю боротьбу не вмішувались. На приказ Раковського до Берліну зміна ситуації. Очевидно, під впливом його обіцянок, що совітська Росія допоможе Німеччині, коли-б дійшло до війни з Францією, Німці рішили проявити більше активности в тій боротьбі за посольську канцелярію.

Отож посіпаки до палати прибув відділ німецької таємної поліції, який обсадив усі виходи й зачав дотеперішніх мешканців та урядників посольства нагально забирати. Взяти з собою що-небудь з обстанови та речі посольства не було заборонено. Рівночасно прибули представники тутешніх совітсько-українських місій, які зараз же „перебрали владу" в свої руки. Цілу операцію переведено з великим поспіхом і брутальністю.

Старе українське посольство, таким чином, перестало істнувати навіть номінально. На його місці утворюється „комітет для українських зносин", у Німеччині, який має право видавати паспорти й давати право до України, що не можуть чи не хотять звертатися до совітсько-українського посольства. На чолі комітету як-раз зазначеться дотеперішній посол У. Н. Р. др. Роман Смаль-Стоцький.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: ПЕРЕДПЛАТА.
Three cents the copy. Поодинокс число три центи.
One year ..... $ 7.00 На рік ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75 На пів року ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00 На три місяці ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates. В Джерси Сіті і заграницею.
One year ..... $10.00 На рік $10.00
Six months ..... $ 5.00 На пів року ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75 На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адресс: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧОМУ ДО 12. ЛЮТОГО НЕ ЗЛОЖЕНО 30.000-НИЙ ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ?

Не одному з нас таке питанне насувається, та щоби знайти відповідь — треба шукати за причинами. Найважнійша причина буде та, що нема ще повної свідомости в нашім народі. Наколи би в нас була повна свідомість то 12-ий лютий застав би був вислє згаданий Фонд перевершений, а то на жаль ініціятори були змушені продовжити річницьу збірки, щоби якось дотягнути її до кінця...

Велике число Українців певно зрозуміло ту важну хвилю рідного краю та негайно зложило скільки хто міг і певно що кождий з них чується гордим що і він міг прилучитися до тих (бодай грошем), котрі не жалують свого життя за свободу Рідного Краю!

А де другі Українці? Де вони подіялися, що за ними треба аж в часописах шукати? Відповідь: Їх крайна темнота не позволяє їм лучитися з тими, які підняли борбу проти ворога. Вони думають, що добре роблять — не даючи нічого та стараються втягнути других в свої сліди.

Хто є склонний до такої намови ,хай перед рішенням розважить слідуюче:

Чи має слушність той, який свої переконання, утрату надії в побіду, або утрату симпатії до осіб, які збіркою (Фондів) заряджують і т. п. ставить понад головну святу ціль „скинути ляцьке ярмо" і задля таких висше наведених інчим не узасаднених причин, відділяється від загалу українського?

Кождий чоловік має право думати так, як йому подобається. Кождому вільно годитися або не годитися з даними заряджениями і порядками... Але не вільно йому забувати, що він є тою малесенькою частинкою того великого українського народа, при котрім-то він як той зелений лист при дереві триматися повинен. Наколи таке велике число Українців приняли такий спосіб боротьби за Волю рідного краю — то чом ти мізерна частинко відділяєшся від свого народа?

Є надія, що прийде час, коли і ті затемнені прозрять та побачать свій блуд, але той інтервал межи часом наносить для нашого народа много шкоди та продовжує муку наших братів в рідним краю.

Наколи всякі зазиви, просьби не помагають — до таких позволю собі дати поклик: Будьте на стільки чесними та станьте раз отвертими ворогами свого Українського Народа, а не як Юда. Най народ явно бачить хто ви е! А тоді Він певно приступить до обрахунку з вами а тимсамим приспішить хвилю розправи з Ляхами.

Іосиф Буката.

ЗАКОРДОННА ГРУПА НАРОДНЬО-ТРУДОВОЇ ПАРТІЇ У ВІДНІ ПРО СУЧАСНЕ ПОЛОЖЕННЄ.

Загальна Конференція Закордонної Групи Народньо-Трудової Партії у Відні по нарадах, відбутих дня 8. і 22. грудня, 1922, і 2. січня, 1923, ухвалила отсі резолюції:

1. Збір Загальної Конференції, опираючися на прояві волі українського населення Східної Галичини, одобряє політичну лінію Уряду ЗУНР., зміряючу до привернення незалежности ЗУНР. й висказує довіре Президентови Української НаціональноїРади д-ру Евгенови Петрушевичови.

2. Збір Загальної Конференції констатує, що положенне українського населення Східної Галичини під ворожою польською окупацією не тільки досі не зміннилося, а навпаки з кождим днем погіршується. Безправне стягание данини, розписанне виборів до польського сойму, заряджене військової бранки на території Східної Галичини і взагалі получені з тими зарядженнями безпримірні арештованя, розстріли і знущання над українським населенем, довели український нарід Галицької Землі до актів самооборони й до кровавих конфліктів з польською окупаційною владою, які загрожують мировi на Сході Европи.

Збір Загальної Конференції звертається з сього приводу до Держав Антанти, які по мисли арт. 91. сен-жерменського договору мають суверенні права над східно-галицькою територією, і до всього культурного світа з протестом проти польських безправств з такими домаганнями:

а) усуненя безправної польської окупації,

б) привернення Західно-Української Народньої Республики згідно з произвеленою волею населення Східної Галичини.

З окрема Збір звертається з апелем до французького громадянства, щоби вплинуло на зміну політики французького уряду у східно-галицькій справі, який піддержує імперіялістичні змагання Польщі й не дає українському населенню змоги здійснити свої змагання до осягнення державної незалежности по мисли засади самовизначення народів.

3. Збір висловлює подив і пошану для геройської боротьби українського населення Східної Галичини проти безправних актів польських окупаційних органів і клонить голову перед жертвами жорстокости польської окупації.

4. Збір висловлює подяку американським Українцям за поміч для рідного краю і Уряду ЗУНР. та за співділанне з ціллю узискання незалежности нашої Батьківщини.

УКРАТНСЬКІ „ДОБРОВОЛЬЦІ" В ПОЛЬСЬКІМ ВІЙСКУ.

(Від власного кореспондента).

Чи може бути гірший на сміх, гірша наруга, гірше знущанне польського ворога над повеволеним українським народом, як проголосити, що галицькі Українці „зголошуються масами на „добровольців" до польського війска?

Ті Українці, які з таким завзяттем боронили перед польським ворогом, рідний край, поливаючи його власною кровю і встеляючи своїм власним тілом.

Ті Українці, які вже четвертий рик терплять найстрашніше пекло мук під польським ярмом, а одначе не піддаються польському ворогови.

Ті Українці, що почавши вистрілом українського офіцира Федака, підняли в найтяжших умовах прапор активної боротьби з польським ворогом, що ціле останне літо ницили, де могли, державне і приватне майно польського ворога, вбивали агентів його влади, не лякаючися розстрілів і шибениць.

Ті Українці, що як мур стали одним фронтом проти переведення виборів до польського сойму на своїй землі, не щадячи навіть своїх власних братів, коли вони стали зрадниками.

І ті Українці мали би нагло йти добровільно до польського війска, до війска ворожої держави, збільшати ту ворожу силу, яка має за ціль держати українські землі на віки під польським ярмом!

А одначе Польща, яка мала лице брехати цілому світови, що український нарід узяв участь у виборах до польського сойму, та злочинна Польща, яка в своїх змаганнях до поневолення українського народу все воювала також злочином брехні, — та Польща має лице пустити в світ нову брехню що український нарід добровільно зголошується в ряди армії.

Ви знаєте, що Польща розписала в Галичині військову бранку Українців.

Є се новий злочин проти українського народу, злочин. перед яким український нарід має охорону міжнародного права і тому повинен бути хоронений тими, що взялися стояти на сторожі міжнародного права.

Але злочин було все. що робила Польща, щоби поневолити Галичину землю. І ті, що взялися стояти на сторожі міжнародного права, не тільки не перешкаджали сьому злочинови, але ще помогли Польщі поневолити український нарід Галичини. Чи диво що Польща, видячи, як держави антанти, помігши й заняти Галичину, потурають усім її злочинам над Українським народом, іде від злочину до злочину?

Так дійшла Польща до найповнійшого злочину: до військової бранки народу. якого земля до неї не належить.

На українські села з'їжджають узброєні відділи польських посіпак і устроюють лови на молодців, які є в військовім віці. Кому вдається втекти, а хто попаде таки в руки польських посіпак.

Того беруть до польського війска, а в його військових документах пишуть, що він є „охотнік", себто **добровольець**, який сам добровільно зголосився до польського війска.

Ся безсоромна брехня має послужити Польщі перед світом. Коли буде треба, вона заявить що не переводила між українським народом ніякої примусової бранки, тільки всі Українці зголосилися добровільно до польського війска.

Могла Польща брехати, що під її пануванем розвивається свобідно кілька українських університетів, коли в дійсности ректор, професори і студенти одного-однісінького українського університету, який — мов перші христіяни — мусів ховатися від польської окупаційної влади, сиділи в тюрмі.

Могла Польща завести в Галичині військову диктатуру з нагими судами, розстрілами й шибеницями, могла начинити всі тюрми Українцями, — і перед Европою безсоромно заперечувати все те.

Може таксамо брехати, що ті нещасні жертви, які, діставшися в руки польських посіпак, мусять служити в польському війску, є добровольці!

А ті, що опинівши побідою в світовій війні, взялися рішати долю цілого світа, ті допустивши ся на українським народі злочину відданне його під окупацію Польщі, тепер спокійно приймають сі брехні і ніччим проявляють що вважають за свій обовязок направити свій злочин.

Зрештою вони щораз більше борються між собою, так, що нема одної справи, яку вони могли би рішити.

Українському народови остається одно: боротися проти польського ворога всіми способами, які тільки можуть йому нанести удар.

Ся боротьба мусить звернутися також проти бранки до польського війска.

А ті жертви польського насильства, які таки опинилися бів в польськім війску, нехай будуть готові кождої хвилі звернути оружє, яке їм польський ворог дав у руки, — в груди ворога!

В теперішніх відносинах тільки рішуча боротьба проти польської окупації може принести успіх нашій справі також на арені між народньої політики.

Прага, 26. січня 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

ДОПИСІ

ЛУДЛОВ, МАСС.

На „Негайну Поміч" в нашій місцевости зложили еще слідуючі: Андрій Дайнак $1.00, Кондрат Яремко 50 цнт. Разом з оголошеним передше $21.50.

М. Мишилівський.

ВУДГЕЙВЕН, Н. Й.

Коляда на поміч рідному краєви.

Щоби сповнити свій обовязок супроти рідного краю та придбати хоча частину помочі для визвольної боротьби, ми порішили піти з колядою на Христово Різдво поміж своїми людьми. Колядою занялися І. Іван Романків, Д. Великанович, Петро Господарець, Іван Чорний і Т. Куземко.

Жертвували слідуючі: С. Андрасік (Словак) 3 д., Гаймер (Жид) 2 д., Д. Великанович 2 д., Чорний 2 д.; по $1.00: І. Романків, В. Романків, В. Романків, М. Романків, М. Ворона, С. Квасниця, М. Савка, С. Малафій, Н. Костів, В. Воргун, Ст. Кишенюк, Д. Киришин, Й. Парацук, М. Гейда, С. Вовк, М. Кишенюк, Т. Куземка, І. Кубарик, П. Господарець, Ф. Пташник, В. Теплий, С. Теплий, М. Кендзерені (Поляк), В. Паленичка, Ст. Савка, Я. Крамар, В. Непородний, Р. Парпан, Гр. Заяць і Д. Горинь; по 50 ц.: Я. Затковський, Ст. Миськів, А. Карновичі, Р. Романків — разом усього $41.00.

Посилку оплатили самі колядники.

Гроші вислано до краю через „Нешенел Сіті Бенк оф Н. Й." Ч. чека 399556 Т.

Колядникам і усім жертводавцям щире спасібі.

Т. Куземка.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Посвячене січового прапору.

Дня 14. січня (на наш Новий Рік), по Службі Божій відбувсь у нас посвячене січового прапора 17-ої сотні. По відповідній промові місцевого пароха, о. Льва Сембратовича, січовики уформувались в ряд з прапором і д-ром С. Гриневецьким на чолі і при звуках музики „Ще не вмерла Україна" рушили походом з церкви при Кліперт евню через Міцігген евню до парохіяльної салі на Сіхт евню, де січовики присягнули, що все щиро будуть служити своїй Вітчині і боротись за ню, та словнити свої обовязки як слід. По присязі, Др. С. Гриневецький пояснив зібраним про значіне прапора. Відтак пароx, о. Лев Сембратович, представив зібраним гостя, д-ра Л. Цегельського.

Д-р Цегельський, в короткій але гарній промові, пояснив зібраним про ціль і завдання Січей. Вказав притім, що місцеві Січи (в Гемтремк і Дітройт) суть причиною, що дітройська українська колонія, при надродній роботі, стоїть на першім місци.

Музика заграла ще раз „Ще не вмерла" і „Стар Спенглед Беннер", почім публика розійшлась, а січовики засіли до спільного обіду, „почім відбулась забава до пізна в ніч.

Тепер ще дещо про нашу народню роботу. Др. Цегельський казав, що стоїмо на першім місци. Гаразд! Не думаю однак, що наша громада сповнила вже свій обовязок, як слід. На 28 тисячну кольонію, щось понад 2 тисячі долярів — значиться менше чим „дайм" від голови. Глянькомо на Американців! У них своє правительство, урядників без числа, платять податки, а мимо того на всілякі добродійні цілі мілионами ложать. А у нас?! Кводра на народні цілі не дасть, „бо наші панки дурно сидять" а пятка на гальон „самогонки" знайдеться! Родимці! Покидайте „мушнайн", а як вже не можете ніяк, так жертвуйте на народні цілі хоч десятину з тих гроший, що пускаєте на всілякі напитки.

Лиш десятину, а по році буде (загадно був би) бодай мілион. А ви Січовики дальше до діла! Все вперед! Всі враз! Гаразд!

Січовик.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Січова коляда на Січових Стрільців.

Славна 15-та сотня Січова, ім. Б. Хмельницького, в Шікаго, показала ділом, що і як треба робити, аби помочи здобутим волю рідному краєви. За границями батьківщини, там ждуть на „слуший час" недобитки хороброї галицької армії, ждуть у холоді і голоді, здобуті тілом, але по всяк час крінки духом, сильні вірою. Не схилили вони і не схилять перед ворогом нашого народного прапору. Аж до смерти вірні, радше умирають, чим пішлиби на угоду з грабіжниками. Живуть у крайних злиднях, у тій надії, що мусить прийти час, що ще підуть до оружної росправи із наїзниками.

Проте ми, Січовики 15. сотні в Шікаго, порішили одноднє, що нашим святим обовязком є: подати тим нашим героям належну поміч. Найшлися між нами охотники-колядники, які поділилися на три гуртки і пішли збирати жертви на Січових Стрільців. У тій громаді колядників були слідуючі: Мих. Осціславський (окружний отаман), Дмитро Заболотний, В. Цимбалист, Ю. Машталь, Остап Михальський, Ів. Шкраба, Т. Ковальчук, П. Горшко, В. Гриньків, І. Мариняк, М. Леськів, М. Гусір (осаул 15. сотні), П. Романяк, Н. Водянський, М. Джиганьовський (писар 15. сотні), С. Іванишин, В. Мацелейко (хорунжий 15. сотні), Г. Стефанишин, П. Михоцький, В. Баревич, М. Старик, Ю. Мельник, О. Глуз і Р. Бекалюк.

Шікаговські Українці приняли усюди наших колядників як найщирійше, за що сіяємо сердечна подяка.

З коляди зібрано $768.75, із чого післано на руки Д-ра С. Стоцького $718.00, а решту ужито на покриття коштів пересилки. Нехай ця лепта шікаговської кольонії буде доказом нашим славним скитальцям, що американські емігранти не за бобу і не забудуть за них ніколи. А вжеж певне, у першій мірі, не забудуть за них Українці, згуртовані у Січовій організації.

Поможемо грішми, а як прийде пора, то дасть Бог, і станемо поруч із Вами-добувати волі і слави для Батьківщини. Гаразд!

Андрій Дзіваковський, секр.

ДЕ БУДЕ УКРАЇНСЬКИЙ ХОР В МАРТІ

2nd Shamokin, Pa., Majestic Hall
4th New York, N. Y., Hippodrome
6th Troy, N. Y., Music Hall
7th Poughkeepsie, N. Y. Matinee, Wesley College
8th Philadelphia, Pa. Academy of Music
9th Allentown, Pa., Lyric Theatre
11th Fall River, Mass., Matinee, Empire Theatre
12th Boston, Mass, Symphony Hall
13th Bridgeport, Conn., Park Theatre

ЛИСТ З КРАЮ

Большевицькі хрущі стають лицькими хрущами.

Дорогі Сестрички і Дорогі Швагри!

Дуже вас здивує, що я до вас всіх оедн лист пишу, але не маю що так кождому зокрема писати. Тепер тут переживаємо страшні хвилі, не тільки в нашій околиці, але взагалі по всій Україні. Я до вас цару слів написав в попередних листах в свої справі за Америку; я мислий, що може булоби добре так, як я писав до вас, тимчасом інакше сталося. Примушені всі Українці служити при війску — проклятим Ляхам! От що зробили вибори, через наших злодіїв хрунів! Доки не було виборів і доки наш хлоп не голосував на ляха, доти було лекше, а нині що? Хлоп наш за келішок горівки чи за тих 5.000 марок; що підкупловали голоси Поляки, злакомився і дав голос, продав свій народ, продав свою Неньку Україну, продав сам себе. Наказувалисмо одні другим, що нехай вас Бог боронить, щобисьте пішли за їх проводом, бо будете бачили, що з того буде! Та всі не послухали. Не сподівалисмося з нашого Уруського (загорілий большевик з Дітройт, Миш), або от такий Антох (Косців, бувший загорілий большевик з Вилмінгтон, Дел.), Натальчин зять, навіть стара Наталка, зам. Захарків, котрої муж Семен Захарків 9 місяців тому як помер в Дітройт, Миш., він брав вжеу участь в політиці як в краю так і тут в Америці і дуже не любив хрунівства) голосувала і такі інші. Шкода, що вони в світі були, а здуріли на цілу голову. Або такий Іван Гавриликів Міськів, старий Репокіс, Мих. Дурдела Павлів! От і так сталося, що нині зробили загальний асептерунок. Примусили нас, грозять і карають після австрійського параграфу. От і я зістав асептерований в Вишнячику, а зі мною щось 14 осентерованих; всі Українці і щось чотири Поляки і оден Жид. Ставай рік 1900 і 1901 до побору. Здається, що вже нічого не зробимо, як тоді нічого не зробили, як мали вже всьо в своїх руках і звиж 100.000 армію і оружіе, а нині наш народ гине по тюрмах і світа не бачить вже четвертий рік. Дуже тяжко! Одиниці не зробять. Не розписуюся богато, бо нема тілько місця, але вам сего і не треба описувати, бо ви то лінше знаєте як ми тут, бо то, що було, то вже минуося, а головне те, що ще буде! Може колись зміниться. (Далі приватне).

Ваш брат.....

ЖЕРТВИ НА „НАРОДНІЙ ДІМ" В ГРАБІВЦІ.

Лука Салямандра, Никола Музяр, Василь Хамуляк, Катерина Музяр, Никола Дипутата і Анна Дерляшо по $2.00; Іван Бляцак $1.50; Йосиф Гамуник, Стеф. Козачук, Авраам Марусяк, Леон Томмайо, Володимир Коник, Теодор Малязівка, Іван Столяр, Никола Заблоцький, Василь Індзістор, Йосиф Вуж, Анна Хамуляк, Павло Стець, Филип Білинський, Антін Офинович, Павло Погень, Петро Пахолик, Осена Дмитрусь і Іван Хамуляк по $1.00; Іван Вазівок 60 цнт.; Ясько Богдар, Ф. Лукасевич, К. Кузенська, Т. Грик, Данило Зальопайко, Н. Сирин, М. Рогозинський, Вилфрет Пойзер, М. Бутинський, Василь Повозняк, Пос Лозинський по 50 цнт.; А. Возняк, І. Гемеля, Павло Бобич, І. Коваль, І. Вуж, М. Цілінський і Василь Партак по 25 цнт.

М. Чернявський.

В НОЧІ.

Село затихло, засипає.
З-за гаю місяць випливає.
В гаю шепочуться тополі.
Вітрець легесенько, поволі,
Від них низами пробігає,
Нічне повітря розливає;
І пісня здалека сумна
Десь обізвалась, мов луна.
Біліє церква між садами,
Ясними граючи хрестами;
Стоїть народная святиня.
Села нїмого господиня!
Але ось сторож приступає
І в дзвона б'є, і згук лунає:
І, вістник згоди і годин,
Гуде й дрижить співучий дзвін.
Ще дзвіл сторож б'є й зітхає
І спать на заперті лягає.
А згук пішов по-над садами
І розіслався на степами.
Його женці крізь сон вчувають
І знов безпечно засипають.
А місяць вище все спливає
І степ промінням заливає.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Сенатор Борз плянує поїхати до Росії в початках цвітня і протягом пару місяців там, студіюватн політичні, економічні і суспільні обставини? Чи Ви знаєте, що в шпаретах Морел знаходиться найлішній 100% чистий туренький тютюн, котрого в иших нема?

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ
емальовані з золотим витиском
ЦІНА 5 ЦЕНТІВ.
Замовення слати до:
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЩО ПИШУТЬ ПРО ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ?

1. МАГДАЛИНА ЛАЗАРЕНКО з Декейтур, Ілл.: — Доношу Вам, що я є жена Дмитра Лазаренко, котрий вже жертвував на оборону Галичини 30 дол., але бачу, що недостає до повної збірки тож засилаю ще від себе пять долярів. В той спосіб хочу дати доказ тому ,що нам українським жінкам доля нашого рідного краю рівнож лежить глибоко на серци. У нас то вжеж ще в тім згляді більше завзяття як у чоловіків, тільки того так дуже не показуємо. І у нас пливе козацька кров і не дасть нам спочити, доки наш край буде в неволі. Треба наших жінок більш освідомити, а будете мали з них сильну і тверду скалу, о яку розібє собі голови проклята лящина.

2. ПЕТРО СОРОКОЛІТ з Ньюарк, Н. Дж.: — Дуже то сумно, що наш загал так мало дбає про таку важну справу, як освобождене Галичини. Прямо вірити не хочеться, що нема ще зібраних 30.000 дол. на Фонд. Та нема ради. Треба і дальше ратувати народну справу одиницям. Тому я засилаю ще додаткову жертву на довершення Фонду.

3. СЕСТРИЦТВО Н. З. ПР. Д. МАРІЇ, від. 11. „Провидіння" у Філядельфії, Па.: — Пересилаємо 25 дол. від нашого жіноцтва на Негайну Допомогу. З огляду на вагу справи як і наше щире бажання поперти боротьбу в рідним краю як найсильніше — жертва та мала. Одначе вона щира і дана від серця.

Ірена Волянська, предс.; Анна Бойко, секр.;
Люба Белень, каш.

4. КИРИЛО ПІДДУБЧИШИН з Джерзи Сити, Н. Дж., секретар від. 3. „Провидіння": — Пересилаю на закінчення Фонду 25. дол. від нашого Товариства. Тут в Джерзи Сіті буде яких десять товаристів, але ще дуже богато не зложило своїх лепт. Фонд кінчиться і ждати довше не можна. Кождий Українець і кождая українська організація, яка вспівучае боротьбі в рідним краю ,повинна підперти наше Галицьке Правительство і зложили жертву на Негайну Допомогу.

5. ФЕДЬКО ГУЛЯЙ з Ню Йорк Сити: — Я не опускаю жадного віча і на них вжеж складати жертви на рідні народні цілі. Але щось тепер не чути у нас про віче в справі Негайної Допомоги, тож посилаю прямо до Місії. Пишете в газетах і на вічах говорите раз враз про боротьбу і про Фонд, але що-ж з того, коли таки ще велика маса глядить на то всьо байдужно. Я думаю, часами, що не пошкодувби нам, коли б так завявся тут ескадрон польських уланів, або інших ляцьких драбів і так погуляв собі по українських хатах як в старім краю. Ой посипалибися тоді денти на Фонд. Запевнюю Вас, що за один тиждень зібралиби Ви певно сто тисяч. А так, то коли прийде мова за гроші на край то один ховається за плечі другого. Забув бідака за ляцький батіг.

З КРАЮ.

Бандити гуляють.

Загіречко, біля Ходорова.

Дорогий і Любий Брате!

Доношу тобі відомість, що я за Божою помочию здоров і радби довідатися про твоє здоровле і поводження.

Я мав повну надію, що як тільки прийдеш до Америки, то зараз до мене напишеш про свою подорож, як тобі ся їхало, чи ліпше як нам їхалося до краю. Ти добре зробив, щось не чекав, аж поки тебе „браця" цілком не знищать. Я коня свого уже спродав і ще маю одно порося. Як то спродам, то вже буде по мойй господарці тут, в Галичині. Мушу спродати те порося, бо не знаю, де можу його виховати, бо суть такі, що прийдуть і купляють без грошій. От у нашого священика вкрали коні минувшого тихня. Прийшло їх чотирох в одинадцятій годині в ночі і зараз забрались до своєї роботи; один з револьвером в руці тримав наймита, другий запрягав коні, третий рихтував сіно, четвертий залубні. Коли були із тим всім готові посідали в залубні, а наймита пустили і кажуть: „Ади, збуди попа і скажи, що його коні вже вкрадені". Відтак відїхали собі спокійно і до нині нема сліду по них. Таке саме сталося в Підлісках і в Отиневичах в того, що має млин.

Тепер велике занепокоєнне межи народом, що щось подібного ніколи не бувало. Не можу тобі всього описувати, от хотьби про ті вибори, тут в Галичині, які зачали в такий спосіб, що поарештували по всіх повітах всіх свідомійших людий і всю інтелігенцію, межи ними богато священників. Оттак зайшли аж до мене на ревізію. Справді не знайшли нічого тілько той український „Співаник" під нотами (що ти його бачив). Я ім звертав увагу, що то беруть, що це не належить до політики, але вони відповіли мені: то несьмі бить в дому! і мене забрали 22. жовтня, разом з другими, а именно з Ходорова Пеленського і Конитку, бувшого начальника станції і Єлечку, Семегіновського, академика, Сляка Олеся і Гнуалу Семена, писара цукрови, і завезли нас до Львова „на Баторого". Там нас постригли, покупали й відтак нас завезли на „Бригітки". Там ім забракло для нас місця. **Тоді нас покували, як псів і вивезли до Бережан, де тримали нас 4 тижні без жадного переслухання.** Аж мусіли ми робити голодівку через цілих 3 дні.

Так мені любий Брате тут поводиться в нашій любій Вітчизні під польською „ласкавою" пікою. Більше про це не буду росписуватися бо і так не можу тобі всього росказати.

Тепер прошу тебе дуже, любий Брате опиши мені цілу свою подорож і дай свій точний адрес, бо я хочу до тебе приїхати разом з Шевчуком Данилом десь з початком лютого, і ще раз дуже тя прошу, відпиши ми найскорше, бо я би хотів перед відїздом ще один дист до тебе написати. На сім кінчу і бажаю як найліпшого поводження в Веселих Свят!

Дай Боже нам в короткім часі побачитися!

Щиро-зичливий Тобі

Михайло Костів.

CUNARD

25,897

РОСІЯН І УКРАЇНЦІВ

зможуть приїхати до Америки в 1923 р. від 1-го липня.

Лінія Кунард має добру комунікацію з Росією. Емігранти маючі імміграційні Кунард Лінії, можуть виїжджати сейчас, позаяк кораблі Кунард Лінії відходять з Европи майже що дня. Компанія має своїх представників в Росії, котрі заопікуються пасажирами.

Ся обсуга — безплатно.

По близші інформації звертайтесь до найблизшого Вам агента або до нашого офісу.

CUNARD LINE
25 Broadway
New York

ЗНАНИЯ УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТОР

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить рівні заданнені недугти так МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН

не уживаючи медецини.

Ню Йорк офіс: 335 E. 18th Street
Понеділок, середа, пятниця 9із 10. рано до 8. веч. В неділі від 10. до 1.
Passaic, N. J. офіс 82—2nd Street.
Кожного дня від 12. до 8. вечер, з винятком четверга і неділі.
Bayonne, N. J. офіс Bergholf Bldg., 22nd St. & Broadway
Вівторок і четвер від 2. до 8. вечер
Субота від 2. до 7. вечер.

УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ З POTTSVILLE, PA. І ОКОЛИЦЯ, ПОЗІР!

В СЕРЕДУ, ДНЯ 28-ГО ЛЮТОГО

— відбудеся —

КОНЦЕРТ УКР. НАР. ХОРУ

В ГАЛИ HIPPODROME В POTTSVILLE, PA.

Початок о годині 8. вечером.

Нехайже не бракне нікого з нас на сім концерті, щоб своєю присутністю звеличати належито те Народне Свято. 47-5

SHAMOKIN, PA, І ОКОЛИЦЯ, ПОЗІР!

Отсим повідомляється, що

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ХОР

завитає до нас та дасть

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 2-ГО МАРТА Б. Р.

В MAJESTIC HALL, SHAMOKIN, PA.

Початок о годині 8. вечером.

Шамокінці і околиця! Незабудьте, що се одинока для нас нагода почути своїх дорогих соловіїв. Нехайже небракне на сім Народнім Святі нікого. Прийдім всі як один, щоб привитати Хор як пристало на нас. 47-9

УКРАЇНЦІ З ОКОЛИЦЬ: ТРОЇ, ОЛБАНИ, ГОДСОН, СКЕНЕКТЕДІ, ГРЕНВИЛ, Н. Й., І ПИТСФИЛД, МАСС., ПОЗІР!

Славний на увесь світ

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР

під проводом мистця музики ОЛЕКСИ КОШИЦЯ, як і талановита українська сопраністка НІНА КОШИЦЬ дадуть

КОНЦЕРТ

В ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 5-ГО МАРТА С. Р.

В MUSIC HALL, TROY, N. Y.

Початок точно о годині 8-мій вечером.

Вірimo, що сю так рідку нагоду, бо першу (а може й послідну) гостину наших предорогих пістунів волі і слави України знад Дніпра використають всі дооколичні Українці, беручи масову участь в концерті як-й захотять рівнож до того всіх побожників Славин як і інших чужинців та Американців. В любімо, любім наших Бояїв і Сестри співочки славного Хору з Київа здоймаймо і мило зглядувати гостину між Українцями в новій окольиці.

Білети по $1.65, $2.20 і $2.75 можна дуть від тепер у: Cluett and Son's Piano Co., Troy, N. Y. або у місцевих комітетових в Трой, Вотервліт і Когус. 48,50,52 КОМІТЕТ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ [illegible]

ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК

"SVOBODA". 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

МАНІТОБА МАЄ ДВАНАЙЦЯТЬ СОТ ТИСЯЧ НЕДОБОРУ

Провінція Манітоба (в Канаді) має цего року один міліон двісті тисяч долярів недобору. Таке справоздання здав провінціональний скарбник, Ф. М. Блек. Правительство Брекена старалося зменшити о скільки можна видатки правительства, одначе не могло усунути недобору.

СПРАВОЗДАВЧІ ПОСОЛЬСЬКІ ВІЧА НА ВОЛИНІ

Підчас різдвяних свят в багатьох місцевостях Волині відбулись справоздавчі посольські віча. В острівському і ковельському повітах ці віча були проведені посл. Павлюком в ковельському пов. посл. Пироговим і Луцкевичем, в володимирському пов. пос. Комаревичем. Підчас віч населення зверталося до послів з проханням порушити в соймі ті справи, які найбільше обходять місцеву людність. Більше всього було скарг на надужиття місцевої адміністрації, відсутність рідної школи і неурегульованість земельної реформи.

ДЛЯ СОВІТІВ ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ НЕМА

Наркомздрав Семашко заявив представникам швайцарської преси, які інтересувались становищем на Україні: „Всі відомости про голод дуже пребільшені; на Україні самий звичайненький неврожай; ніякої масової смертности від голоду і хвороб там нема. Виняток уявляють лише ті райони, де в минулому році урожай був лихий і людність харчувалась хлібом, випеченим з муки, змішаної з сурогатами. Тепер ужито енергічних заходів для боротьби з голодом і рошестями і уряд сподівається власними силами ліквідувати всі наслідки недогоду на Україні.

BOXES of 10 or 20

Ми оголошуємо МЮРЕД позаяк хочемо сказати Вам які є вони добрі.

МЮРЕД цигаретки рівняться від решти. Інші цигаретки коштують троха меньше, однак КУРИТЬ МЮРЕД, а зрозумієте скоро чому МЮРЕД суть найславнійші цигаретки у світі.

СУДІТЬ САМІ!

Порівнайте МЮРЕД з котрими небудь цигаретками у світі.

S Anargyros

Витворці найлучшого сорта турецьких та египетських цигареток у світі

MURAD

THE TURKISH CIGARETTE

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ПЛАСТУН.

Оповіданне з життя запорожських збігців.

(17)

Чверда ще оглянув рушниці і ляг спати. Ганна, то сиділа спокійно наслухуючи, то ходила від бійниці до бійниці і прислухалася, чи не побачить що підозреного. Але на острові панувала мертвецька тишина. Аж десь опівночи почула якусь тихеньку метушню. Десь так, неначе в куріни, або коло куріня. Почула глухий ломіт, тріск. Небо було зоряне, отже вона могла річи і людий бачити добрі неначе крізь мраку. Виміркувала, що салдати виносять з куріня деревляну обстанову і зривають очеретову стріху. По хвили побачила, гурток москалів, що йшов до баштн. Кождий тащав щось. То оберемок сухого очерету, то лавку, то стільчик. Скрадаючися тихцем обійшли башту і все, що принесли, клали під башту на одну купу.

— Хочуть підпалити башту, — подумала. — Мабуть загадали викурити нас. Гадають, що як башта зачне горіти з заду, або як звідтам зачне нас дусити дим, ми будемо втікати дверми і тоді спіймають нас. Зразу гадала збудити Чверду, але надумалася.

— Поки що, сама дам собі раду.

Коновки з водою поприсувала близше того місця, де москалі клали паливо і ждала, що з того вийде. По хвили один москаль приніс горіючу мітлу, котру знайшов був в куріни і кинув на очерет. Очерет зараз займився. Тоді всі москалі, з винятком одного, що пильнував огню, відійшли. Ганна глянула крізь бійницю по другій стороні баштн. Москалі відійшли поза віддаль стрілу і півкругом посідали просто дверий башти.

— Так, як я гадала. Тепер ждуть на нас. Гадають, що як не огонь, то дим вижене нас з баштн.

Ганна вернула на місце під котрим горів огонь. Покладася на долівку і приклала лице до бійниці. Нараз відскочила, бо полумінь стрілила так високо, що огневий язик проховзся крізь бійницю і обсмалив їй одну брову. По хвили й дим став лізти крізь бійницю і обсмалив їй одну брову. По хвили й дим став лізти крізь бійниці в баштy. Не надумуючися довше, Ганна вхопила коновку і крізь бійницю вилляла на огонь. Огонь погас, зате в гору бухнули великі клуби дыму.

— Що се?! Баштa горить? — крикнув Чверда кахикаючи, бо в сні захлиснувся димом.

— Не горить і не буде горіти, — відповіла Ганна, виливаючи другу коновку. За другою пішла трета.

— Дим вже не йде, — сказала, — мабуть вже й вугли погасло. Але ще додам.

Вилляла третю і четвертy коновку. Загасивши в долішну бійницю і в бійницю стіни.

Вже й той відійшов, що пильнував огню.

Коли глянула на майдан, не побачила там вже нікого. Лише під курінем стояв гурток москалів. Чути було голос офіцира, як ганьбив їх.

— З вас добрий вартовий, — сказав Чверда, витягаючися. — Справилися без моєї помочи. Мабуть не будуть ще раз тріbувати, бо знають, що сокотиmося... Той сон сильно покрипив мене. Тепер ви лягайте.

Пробудилась, коли сонце вже стояло над баштою. Чверди не було на сій поверсі. Здогадалася, що пішов на другий, або й на дах, бо на горі скрипіли дошки. Загляпула крізь бійницю і задеревіла. Перед курінем на мураві сиділи три козаки, неначе грають в карти. Що то були небіжчики, з башти дуже добре мож було пізнати. В дверех отаманської хати стояла з мітлою в руках і дивлячися на козаків, одна козачка. Ганна бачила, що в ноня небіжка. Салдатів ні Татар на майдані не бачила. Вийшла на другий поверх, звідтам на дах. Чверда лежав на краю даху зь обвалованнем і дивився крізь щілину на воду. Вона підповзла до него.

— Чи ви бачили, заговорила, — як москалі знущаються над небіжчиками?

— Бачив. Але то не поневірка для поневірки. То военний підступ. Безпечно татарська вигадка, діло Кутлумамета. Вони побитих козаків усадовили так і козачку поставили в дверях хати, щоби здурити наших, як вернуть і так втягнуть в засідку. Може вони також думали, що ми обоє не добачимо, що то мерці, і вийдемо, гадаючи, що ворог вже відійшов з острова.

— Але козачка стоїть просто. Я не бачила, щоби була чим підперта.

— Я бачив ту їх роботу. Хотіли післати їм кульку, але було задалеко. Козачку цілу, аж до голови нанизали на кіл. Ось тому вона стоїть так просто, і голови не схилить. Гляньте крізь ту шкалубину.

Ганна приклала лице до щілини в обвалованню і побачила на похилім дереві при березі козака. Сидів на пні і в руці держав будицю. Ловив рибу.

— То також небіжчик, — сказав Чверда. — Щоби збаламутити наших, коли би звідси надпливали.

— Майнула лодка! — Ганна цепнула. — Там, аж при кінці сеї розтоки. Виплила з поперечної розтоки і скрилася в кущах при березі. Чверда приклав очі до другої щілини.

— То Аслан-мурза. Обережно розгортає вітки і призирається розтоці. Хвалити Господа!... Мабуть вже вертають. Коби лиш не впали в засідку.

— Маєте мушкет, стрільте!

— Тепер ще ні. Може би яким иншим способом звернути його увагу на небезпеку. Він мабуть пустився на провіди. Готов впасти в руки москалів.

— Маю гадку. По середині дах високий. Як хто сяде на середині, то Аслан побачить його.

— Іду. Може знаками перестережемо його.

— Ви ні. Як вас побачить Москаль, або Татарин, стрілить. Мене одні й другі хочуть мати живу. До мене не будуть стріляти. Я піду.

Ганна заповзла на верщок даху. Хто був на острові близько башти, не міг бачити її, бо через обвалованне даху його зір ішов понад її голову. Глянувши на розтоку, вона зараз побачила Аслана. Стягла з голови хустину і стала нею махати. Але він не дивився в гору. Його зір бігав тільки по берегах розтоки. Нараз він щез в кущах. Ганна вже хотіла зсунутися зі свого місця, коли з кущів висунулося в гору весло і стало кивається в її сторону.

— Мабуть дає мені знати, що побачив мене. Як йому показати, що на острові дієся? Кричати не можна і не почує.

З кущів знов висунулася голова Аслана. Дивився на неї. Вона поклала руку на устах. Відняла руку від уст і показала на полянку острова. Знов показала на устах і знов витягла в сторону полянки. Потому показала пальцем на башту, на себе. Показала один пальець і шарнула собі попід ніс, начеб підкручувала вуса. Тим вона хотіла показати, що треба мовчати, бо на острові є хтось чужий і що в баштї є вона з одним мужчиною. Сі знаки повторила ще раз. Аслан, котрий пильно вдивлявся в неї, сам їх повторив. Мабуть питав, чи добре зрозумів. Гіна хитала головою на знак, що добре. Аслан став махати рукою з гори в-діл, показуючи їй щоби вже зійшла з даху. Його душегубка висунулася з ним з кущів і щезла в поперечній розтоці.

— Німі не розмовились би лишне, — сказав Чверда, повертаючи до середини... Але нас до часу таки треба буде вилізти на дах. Щасте, що ми тепер були тут.

На острові не бачили нікого аж до вечера. Вечір також був спокійний.

— Може обложники вже відійшли? — замітила Ганна.

— Сумніваюся. Вони мабуть засіли в кущах, дожидають повороту отамана. Се може бути й на нас засідка. Але мене не перехитрять!

— Чуєте? — спитав Чверда наслухуючи.

— Чую шум дерев.

— О, о! Чуєте?

— Шум дерев.

— А кумкання жаб?

— Правда, й се чую. Цілий хор.

— Але в тім хорі одну... о!

— Чую цілий хор і в тім хорі одну, дві, три і більше. Як звичайно, жабячий хор.

— То Голима!... Безпечно він. Беріть мушкет, я йду на долину. Іду відчинити! — Чверда крикнув голосно. — Як засуви вже будуть відсунені, крикну „вже!"

Чверда заглянув у бійниці з усіх боків башти і не бачучи нікого, став сходити на долину. Ганна з мушкетом за ним. Чверда відсунув дві поперечки. Ще треба було відсунути трету.

— Насамперед мушу допевнитися, чи то справді Голима і чи він вже під дверми, — Чверда шепнув до Ганни.

— Чи то ви, Климе? Безпечно відчиняти? — спитав голосно.

— То ти Чвердо? Ганна в баштї? — питав хтось за дверми, неначе знід землі. — Відчиняй!

— То голос Голими, — сказани. Кругом нема нікого.

ла Ганна. — Хоч якийсь глухий, пізнаю.

Чверда взяв від Ганни мушкет, станув так, щоби по відчиненню дверий заступити вхід і добув запояснича.

— Як крикну „вже!", відсуньте поспішну засуву.

— Вже! — запоясник взяв у зуби і з мушкетом зложеним до стрілу станув проти виходу. Двері відчинилися під напором з надвору. Пхала їх рука когось такого, що під порогом приліг до землі. Він лише троха підвівся, всунувся до башти і зараз за собою зачеп двері. Ганна засунула засуву. Голима другу й третю.

— Темно. Не бачу нікого. Знаю, що Ганна і Чверда тут, бо чую їх голос. Ганна здорова.

— Богу дякувати, — Ганна відповіла, — ціла і здорова. Де батько? Цілий? Здоров?

— Цілий і здоров. Хто ще з вами?

— Лише один я, Чверда, на той час отаман острова... Окрім мене і Гапни, всі погибли. І козачки... Але Ганна Горбеївна посвідчить, що я спасло що инше, як нелицарське поведенне. Чистий случай.

— Кажіть де батько? — питала нетерпелива Ганна.

(Дальше буде).

НАШІ ЗА ГРАНИЦЕЮ

Українці живучі за границею повинні обовязково учитися мови того краю, в котрім живуть. Живучи в Америці Ви повинні учитися англійського язика, знаючи його Ви легко можете знайти роботу або професії та забути нарінні з Американцями. Ви маєте тепер нагоду навчитися його почтою протягом 3 місяців після нашої легкої системи. Пробну лекцію і подрібности висилаємо за 10 цнт. грішми або марками можна канадійскими. Адресуйте:

First American Preparatory School, Dept. 46,
525 W. 47th Street, New York, N. Y.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОСЛІДНІЙ РАЗ В НЮ ЙОРКУ!!!

КОНЦЕРТ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРУ

Жива симфонічна орхистра під проводом

АЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ,

— відбудесь —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-ГО МАРТА 1923 Р.

О ГОД. 2.30 ПОПОЛУДНИ

В HIPPODROME, 43RD STREET & 6TH AVE., NEW YORK CITY

ТИКЕТИ від $1.00 до $250 (ложі $3.50) і 10% текс.

УКРАЇНЦІ! Се послідний концерт в Ню Йорку. Не жалійтеж труду ні гроша послухати в послідне сего живучого органу. Приходіть громадно всі!

Тикети можна набути: New York, N. Y.: 30. E. 7th Street; Jersey City, N. J.: Svoboda, 83 Grand St.; Elizabeth, N. J.: W. Lewczyk, 48½ Washington Ave.; Perth Amboy, N. J.: P. Hawryliw, 703 State Street.

ВЕСНА І СВЯТА

обминаються. Ваші рідні в краю ожидають Вашої помочи.

Яка Ваша відповідь?

Шліть поміч завчасу.

ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛЯРАХ І ВИПЛАЧУЄМО В МІСЦІ ЗАМЕШКАННЯ

Долярі пересилаємо почтою і телеграфічно за низьку оплату.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ

Поручаємо свої услуги в справах: повороту до краю і приїзду в Америку; виробленя паспортів, афідезитів, грамот і полагоджуємо справи нотаріяльні тутешні і старокрайові.

Голосіться особисто або листов в рідній мові до:

STANDARD BANK
AVE. B CUR 4-5 ST. NEW YORK

ПУБЛИЧНА ВИПРОДАЖ

Має закупних 122,000 пар Американської Армії Мілзов-а черевики, розміри від 5½ до 12. Се є ціла надвишка яка остала у одного з найбільших державних контракторів.

Черевики гарантовані сто процент правдива шкіра, барва темно дубова, недопускаючі води ні болота. Правдива ціна сих черевиків є $6.00, тому обнак що закуплено весь товар, ми можемо продовати їх публиці по $2.95.

Приспішайте праздничний розмір (сайз). Заплатите почтареви при відборі або пришліть мони ордер. Коли черевики не є ті, що представлено, а охотно зверемо гроші на жадане.

NATIONAL BAY STATE SHOE COMPANY,
205 BROADWAY,
NEW YORK, N. Y.

НА ПРОДАЖ ФАРМИ

Фарми від 4 акрів до 1000 акрів. Цілим умірковані. Ретельна обслуга для всіх. Пишіть до: 32,39,44,48

A. A. FORSTER,
ROYERSFORD, PA.

ЖИЄ ДОГО.

Чуйся від 10 до 30 літ молодинця.

На затвердженя, каєси желудкові, слабі нирки і недобрі кров, Болгарський Кровний Чай є великою фамільйною медициною. Пийте його горячий перед спанем на остру перестуду. Продаєсь у всіх аптиках, або реалізуємо почтою, 1 велика фамільйна пачка за $1.25 або 3 пачки за $3.15 або 6 пачок за $5.25. Адресуйте: Marvel Products Company, 29 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Після, що імграційна квота з Росії до Америки виперпана до липня спричинила паніку між українськими ідіотами в Бесарабії, і богато з них рішило емігрувати до Аргентини або Бразилії? Ви знаєте що ваші пігарятки можуть бути деневні на цій як Мюред, однак в них нема тої самої якости?

КИШЕНЬКОВИЙ КАЛЕНДАР
на 1923 РІК.

містить в собі календарий і виданий Українцям в Німеччині, можна дістати в „Свободі". Ціна за примірник з пересилкою 15 ц.

Зміст цього календарика (80 сторінок дрібного друку) є дуже інтересний і для кождого Українця цінний. Ось він:

Календарська частина: Календар. Що є таке календар? Латинські свята. Публичні свята. Національний календар. Український історичний календар.

Літературно-наукова інф. частина: Н. М. З найновішої історії України. Дещо про мову. Спис головніших українських письменників. Українські поминки. Дещо про воду, сіль, повітря. Слова великих людей. Чи знаєте Ви? Поради для влюблених. Важніші публикації по українознавству.

Статистична частина: Величість і кружлення планет. Води і суша на нашій землі. Про океани. Найбільші озера в світі. Найдовші ріки в світі. Довжина українських рік. Раси. Важніші мови світа. Населення в світі. Найбільші міста в світі. Головні держави світа. Нові держави в Европі на основі мир. договорів.

Короткий провідник по Ст. Крайо. Байки. Бібліотеки, музеї. Важніші укр. видавництва. Допоможні товариства. Кінотеарі. Спілки торговельно-промислові. Українські фестивалі.

Міри і вати уживані в Америці: Порівнюма таблиця степенів: Цельзія, Реомюра й Фаренгайта. Процентова таблиця. Нормальний вузол. Як адресувати конверти, золоті слова. Рівне.

Замовлення і належитість чи то по гілкою, чи поштовими знаками (але тільки почти Злучених Держав) треба слати посилати по адресу:

„СВОБОДА",
Grand Street, Jersey City, N. J.

З РІДНОГО ОБЕЗСИЛЕНОГО КРАЮ.

Берлоги, пов. Калуш.

Впов. Пане Дмитрів!

Лист Ваш з дня 15. грудня 1922 одержав дня 15. січня 1923 року і щиро за него дякую. Перепрашаю, що так довго зволікав з відповіддю — ясякось не було нагоди і спокійного часу, щоби Вам о всім дописти. На Різдвяні Свята був в Калуши в дома. Опісля вернув на село і тепер під Йордан маю трохи часу і дещо Вам хотяй не цілком точно то хотяй загально опишу. Заразом стверджую, що з огляду на цензуру не можна писати так як випадало. Вам можна писати як Ви відчуваєте — тут однак листи цензурують, отже треба писати оглядно.

Думаю и однак в недовгім часі написати в роді річної літописи за село Берлоги — отже в роді сільської часописи — відбити на типографії, і розіслати всім Землякам в Канаді — просити за сей труд деякої жертви на будову читальнього дому. — Дня 21. І. відбудутвеся загальні збори читальні, на котрих порішиться справа відбудови читальні, бо без читальні сел опропаде чисто.

Зачинаю тепер з загально народних справ. Як звісно — Земляки наші в Канаді і Злучених Державах добувають всіми силами перед Антантою о вирішенне справи Сх. Галичини. Антанті однак не спішиться — бо ій не ходить о нарід, лише хто має загарбати наші ліси і нашу нафту. Позаяк на землі еще нема ладу, проте відкладають вони з дня на день, а наш нарід на тім „добре" виходить.

Зачнім від осени. — Десь в осени появилося було в польських часописях, що на Поділю появились „ватаги", котрі прийшли із за Збруча, на конях, їздили від села до села, нападали на двори і розносили „паніку" (страх). По довгих ловах — майже всі назад повтікали за Збруч — зловили лише одну ватагу, з котрої 2 розстріляли а решту засудили на вязницю. В тій ватазі був також Петро Литвиненко (Еленка) син Михайло, котрий також одержав 6 літ і сидить тепер в Чортківі. Ще пострах з тими ватагами проминув, прийшли вибори. Роздідено ті вибори на вибори до сойму і до сенату. Як раз тої неділі як мав бути вибір послів, падав цілий день дощ, було холодно і дуже неприятно. В кождім селі була виборча комісія. Був председатель і члени. В законі був § 25, що кождий член комісії мусить вміти читати і писати **по польськи**. Радо громадська вибрала Була Миколу Ткача (Мацевого), але той зрезигнував з тої чести", а за се комісія в Стию засудила його на 60 тисяч марок кари (на американські гроші то є тепер 3 доляри). Позаяк Лаврів немав готового гроша, з продавати збіже, або худобу — то булоб гріхом, проте а дав йому і він заплатив, бо були забрали 2 кожухи.

То був вступ до виборів. Прийшли вибори .Вже о 9. год. посходилися всі члени, от кожаль (поляк) і Стефана Банокового зять (також Мазур), Василя Кривого (Мельника) зять — три Поляки а три „крестіане". — Розпочалось „уржедоване". Сидять, сидять, але ніхто не приходить до голосування. Школу пильнують вартівники, але нема нікого. Десь о 10 приїхав жандарм і приходить і питає чому не голосують. Зараз кличе поліцая і каже тобі, щоби всі йшли до голосування, бо як не підуть, то прийде військо, котре — каже — чекає на такі прогульки. Поліцай трубить, трубить, а ніхто ані ду-ду. Жандарм ходить то сюди то туди, а людей нема. Вкінци сів і сидить. Нема що робити. Комісія сидить вже до вечера, ніхто не голосує. Приходить 9. година, треба кінчити, а людей нема. Тогди жандарм, як гостився у Стефана Михайкового дозвіл — а вона „гайдалянц по польску" — і вона прийшла, щоби віддати голос. Коли зачали шукати в листі — не можна було її знайти бо вона якось в марті приїхала. Не могла вона голосувати, лише за неї голосував Іван Лукасевич" не був в листу вписаний. Василь Кривого зять також не був вписаний — лише його жінка. Голосували: Коваль з жінкою, Василя Кривого жінка і жандарм — разом 4 голоси. Жандарм голосував на вшехпольську листу, а ті три на 7. (то є польську партію сод.)

Запакували акти і жандарм на фірі з одним членом комісії поїхав до Лінде-страї, а звідтам до Рідниці а в Рідниці в ночи до Калуша до старости. Старости чер тройки сказали відобрано виписів до Стрия, дідували ся дало на дяк.

Такий був конець з виборами на послів.

На другу неділю були вибори до сенату (то є давнійша палата панів). Той неділі також посиділи цілу днину дурно і не голосував ані один чоловік, бо вже не було охоти. Еще більша знесіря огорнула людий. В Калуськім повіті завдано стратості, не було поважнійшої нагідки, так як в інших повітах. До Калуша спровадили лише військо піхоту, котру примістили в „Народнім Домі". Сталося се тогди, коли хтось кинув до помешкання старости ручну гранату, котра вибухла, однак нічого не зробила, лише кімнату ушкодила. Від того часу мають міщани пильнувати помешкання старости. Магістрат в Калуши на приказ старостве призначує кождого дня на нічвартовати старостве, жандармерію, військо і помешкане старости. Видимо то з погляду, що такий собі Богу духа винен міщанин бере палицю і стає коло жандармерії, або там де військо стоїть, або під хатою старости і вартує, щоби що злого не сталося. Що такий безборонний чоловік може припильнувати, або що охороняти — як стоїть від вечера в студінь по 2 години, так як на варті жовнір. За Австрії жовнір як вартував, то діставав „мантлю" і на ноги „барлячі", а тут бідний чоловік в бідній одежині пильнує не знати за що і по що. Так само ті села через котрі йде телеграфічна лінія, мусять вартувати телеграфічних дротів і тору. Коли хто не піде вартувати, тогди карають по кілька, або кільканайцять тисяч марок.

Вибори скінчені; — десь в горах, **де радникам верховодили, вибрали 4 хлібодїїв і одного полика в турчанськім повіті.** — Той Ільків, то десь з Перевізця, коло Бабина, котрого дідич Розвадовський з Довротова вибрав послом. Не знати, що воно вже будуть в соймі говорити та чи будуть вміли, бо там виключно треба вміти по польськи говорити. Іншу бесіду не тринають. Цілий нарід вартує стримався від голосування, а ті голосо, що ніби були, то або великі темняки, або підлизайки. Більшість однак голосувала під примусом.

Приходимо до бранки. Лише вибрали так 5 „хлібодїїв". Так зараз розписали бранку, розумієся „добровільну". Слово „добровільну" дали лише, аби замилити очи, бо зараз того самого дня приходили жандарми та били як не йшов до бранки до Калуша. Раз прийшов жандарм і ходив з поліцаном та грозив, а декотрих, от як Федущенко, то і бив. З нашого села першого дня, коли мали йти; то ніхто не йшов, а як в Калуши загрозили, що прийде військо на квартири, то зараз пішли. Тогди однак не записували лише давали картки, з котрими мали зголоситися одні на 23. І., другі на 24. І. Тепер оголосили, що кождий асентерований має взяти з дому 5 кг. хліба, кожух, чоботи, і зголоситися в старостві. Десь певно будуть їх відвозити, певно до Познання, або деінде. Там будуть їх записягати і розмішувати по полках. Декотрі реклямуються так як за Австрії, але не знати, чи послухають просьб. Пізніше напишу, що з ними сталося — коди і котрих звільнили.

Тепер еще опишу коротко теперішне життя-буття в нашім селі, котре не дуже весело. Нерід нашого села, по тій війні, зробився самолюбом; його ніщо не обходить, справи політичні, справи економічні — то для него дуже тяжке до пізнання. Стару читальню, як сусіди звчали доглядати та пильнувати, то з таким „пожертвованієм", що аж вкінци продали. Коли вже не було слїду по ній, тогди лекше відтхнули, що тягар минув. Як не стало читальні, не стало місця або де зійтися та обговорити справи чи громадські чи деяку іншу. Молодіж лущена самопас, не маючи належного проводу ані в церкві, ані від родичів, зачала дичіти. Нічого ій не в голові лише музика, горівка та обійма з тютюн. Як вернув Іван Ткач (Зачесений) з польського війська, а зглядно з большевицького полону, від тогди силує молодіж складатися на горівку і кождої неділі пють, а опісля ідуть з цілої вечери по селі і співають. Ще не було Різдва Христового, не було Йордану, а вже вибрали 4 хлібодїїв і одного полика в турчанськім повіті. — Тої Ільків, то десь з Перевізця, коло Бабина, котрого дідич Розвадовський з Довротова вибрав послом. Не знати, що воно вже будуть в соймі говорити та чи будуть вміли, бо там виключно треба вміти по польськи говорити. Іншу бесіду не тринають. Цілий нарід вартує стримався від голосування, а ті голосо, що ніби були, то або великі темняки, або підлизайки. Більшість однак голосувала під примусом.

Приходимо до бранки. Лише вибрали так 5 „хлібодїїв". Так зараз розписали бранку, розумієся „добровільну". Слово „добровільну" дали лише, аби замилити очи, бо зараз того самого дня приходили жандарми та били як не йшов до бранки до Калуша. Раз прийшов жандарм і ходив з поліцаном та грозив, а декотрих, от як Федущенко, то і бив. З нашого села першого дня, коли мали йти; то ніхто не йшов, а як в Калуши загрозили, що прийде військо на квартири, то зараз пішли. Тогди однак не записували лише давали картки, з котрими мали зголоситися одні на 23. І., другі на 24. І. Тепер оголосили, що кождий асентерований має взяти з дому 5 кг. хліба, кожух, чоботи, і зголоситися в старостві. Десь певно будуть їх відвозити, певно до Познання, або деінде. Там будуть їх записягати і розмішувати по полках. Декотрі реклямуються так як за Австрії, але не знати, чи послухають просьб. Пізніше напишу, що з ними сталося — коди і котрих звільнили.

Тепер еще опишу коротко теперішне життя-буття в нашім селі, котре не дуже весело. Нерід нашого села, по тій війні, зробився самолюбом; його ніщо не обходить, справи політичні, справи економічні — то для него дуже тяжке до пізнання. Стару читальню, як сусіди звчали доглядати та пильнувати, то з таким „пожертвованієм", що аж вкінци продали. Коли вже не було слїду по ній, тогди лекше відтхнули, що тягар минув. Як не стало читальні, не стало місця або де зійтися та обговорити справи чи громадські чи деяку іншу. Молодіж лущена самопас, не маючи належного проводу ані в церкві, ані від родичів, зачала дичіти. Нічого ій не в голові лише музика, горівка та обійма з тютюн. Як вернув Іван Ткач (Зачесений) з польського війська, а зглядно з большевицького полону, від тогди силує молодіж складатися на горівку і кождої неділі пють, а опісля ідуть з цілої вечери по селі і співають. Ще не було Різдва Христового, не було Йордану, а вже

Тепер треба сказати — запішла по нашій нещасній країні страшния „пошесть" — купувати дзвони. Як Вам відомо, Австрія забрала всі дзвони; тепер люди хотять знова мати таку кількість дзвонів, що передтим, і змагаються до послідного. Та купують, а в Калуши дзвонар сміється з людий та добре їсть і пє, купує каменинці, а наші „свати" тішаться „бінками", бож ті дзвони тепершні то правдиві баняки, бо зроблені з найгіршого матеріялу. **Старим в голові дзвони, а молодіж має свою горівку і тютюн.**

Тяжко і сумно на се дивитися. Длятого я і тов. С. загадали дещо робити, щоби не дати пропасти тій нещасній молодіжи. Тов. С. заслуга велика, що основану кооперативу дотепер безінтересовно провадить і вже 28. І., 1923, будуть 1-ші загальні збори, перед котрими можемо похвалитися, що буде до 200 тисяч марок за не цілий рік чистого приходу. Тепер кождого часописи також до будови читальні. Як будуть 21. І. загальні збори, тогди обговоримо справу як слід і еще раз віднесемося о поміч до наших Земляків за океаном, котрих будемо просити, хотяй о жертви найменьші на купно матеріялу, котрий тепер хочемо спровадити і з весною розпочати будівлю. На майстра то вже будемо тут складатися по трохи. Вас всіх будемо просити лише о жертви на купно матеріялу, бо ваші доляр — то 22 тисяч польських марок (40.000 тепер!), а метр кубічний коштує тепер 40 тисяч. На читальню треба найменьше з 15 метрів, отже якби кождий жертвував по 1 доляровi то 30 Земляків вже помогли-би купити матеріял. Члени зо добру волю привезли-би на весну зачали-би будову. Се діло то наш найбільший обовязок, бо молодіж стратить свої літа, здичіє, змарнується і який тоді буде нарід, як такі його тепер літороти. Не знаю однак що за причина що инші земляки в Канаді, майже нічого не пишуть. Один Данило Дмитрів (Семаня Кривенького) прислав на будову читальні 25 центів — доброго і се, коби так кождий. Певно сторічний брак праці не дає причинитися своїм родимцям в їх ділі. Гринь Музичин (Фецків), прислав 1 долара (вартість тодішна 7 тисяч), то я подовину дав до кооперативи, а за решту купив ману Америки для школи, а як буде читальня, то в читальни старшим поясниться і розповість о тій земли. На разі більше не прислали ніхто, нено тяжкі там часи. Кооперативу хочемо перенести до Гриня Івскорого хати, в котрій тимчасом буде читальня, а в малій кімнаті схід (крамниця). А як вибудуємо читальню, тогді перенесемо всі товариства до неї і зачнеться життя як належить. При нагоді пришлю фотографію загальних зборів читальні і кооперативи. До тепер у нас була лагідна зима. Доперва на 17. і 18. січня падав добрий сніг, так по коліна. Не знати, чи будуть по тім морози. До тепер то була оженеда, нігде було рушитися; тепер вже буде санна дорога. На свята десь Миколаєм Ковалевої Василь і Микола, діяків Федора) син Іван, на их ім'я Йому на ім'я, та Зичєвого Іван затягли Дмитра Залїського (Івана Корнилового) до Стефана Панькового зятя, на горівку, бо той зять отворив склеп і робить конкуренцію кооперативі, але кооператива все таніше продає і не дає здирати так з людий, як комусь хочеться. Коли той казав, що не платити не буде — вони побили його по голові — добре. Той пішов скаржити у старостві до суду, до жандармерії до Нової. Прийшли жандарми до села, половили тих і кождому вкрпили по 25 буків, а Зачєсаному лише по твари па-

ПЕРША ГР.-КАТ. РИЗНИЦЯ В АМЕРИЦІ

І СКЛАД ЇНШИХ ЦЕРКОВНИХ РЕЧИЙ.

МАЮ НА СКЛАДІ:

Євангелія, Служебники, Часті, Пушки, Хрести, Дванадцятки, Ікони, Хрестоносці і т. д. — Мою Іконостасні і образи до іконостасів. Ризи виробляю від $20 почавши. — Стихарі, Епітрахилі, Поручі, Покрови, корунки дешеві кольорові, образи писані ручно малювані, фани братські.

Гарантую ручно образи і золоті бордюри. Цінники висилаю на жадане. Адреса: **Іванів, Ткач, Вітик, Оляпа** і т. п. — Приношуюсь замовлення на Іконостаси, Кіоти і т. п. Що до виконання роботи, прошу уважати, бо роблю, робоче в фірмі зайнята довгі літа в Римській Католицькій в Гаванні. — За дотеперішне довіре і уважно мою працю складаю сердечну подяку так Всесь. Отцям як і Кн. Комітетам церковним і поручаюсь дальшим зглядам Всеч. Сотрудників. 101,63

ЗОФІЯ ОЛЬШАНСЬКА,
340 East 11th Street,
NEW YORK, N. Y.

КОНВАЛІЯ,

Очі рожеві конвалія біла
І в двигваші пістиця, вожіла...
Во біла: не ні трава шелтаюсь,
Во во-над нею не віті гойдаюсь
Мовили пізніта пустельна сірка...
„Де-я ні листові вітру легкого,
Де-я ні дрібної тая пахучого,
Де-я ні ноті срібного-галасту,
Де-я ні рапи рожеві, прудкої,
Де-я ні умілія соцю блискучого?"
О, не одна ти не в рідній осесі...
Квітко! Прокинуться і я у цветеві!
Марія — мене окрукатимуть люди,
Голуб чорніюї, сірість усюди
Верони, зимі-та а каменю сесі.

О. Олесь.

ДРУГИЙ РІК ГОЛОДУ В РОСІЇ

„Вісім мілонів народу голодуватиме в Росії ще й сего року, як що з заграниці і з окрема з Америки не наспіє знов поміч". Таку невеселу новину привезли представники Національного Інформаційного Бюра (центральна установа американських добродійних організацій), які після трох-місячного обізду по всій голодовій полосі саме вернулися в Америку і оповістили свій рапорт про теперішне голодове положенне і допомогу в Росії. Американські і европейські допомогові організації годують там тепер яких 2,000,000 людий. До літа буде можливо допомогу збільшити, так щоб вистарчила для 3,000,000 голов. Та й того мало буде. На переднівку буде вже певно 8,000,000, а в кінци літа 10,000,000 голодних.

Ледви половину всего засіяного просторо Росії було засіяно в минулім році. Надто знов тяжка посуха навістила ті самі сторони, які від посухи потерпіли в 1921-ім році. І в результаті новий голод на старих місцях, де й після торічного голоду люде ще не вспіли відживитись.

В північній Україні і в південно-східній Росії жнива були добрі і хліба вистарчає. Але на схід від Волги і в південній у. країні, яка звичайно дає Росії найбільше збіжа, вже й тепер люде голодують. В самарській губерні та на Николаївщині на Україні селяне вже в осени покидали свої господарства і втікали перед голодом, який мучив їх вже два місяці після жнив. В херсонськім повіті на Николаївщині 150,000 людий (а поміж 270,000 всего населення) вже в жовтні не мало що їсти і кождого дня трапляпися випадки голодової смерти.

Від заведення „нової економічної политики" правительство вже не конфіскує збіжа, а тільки збирає „продналог", після якого селянам лишається велика частина їхнього продукту. Через те есть надія, що селяне, котрі минулими роками засівали все менше й менше поля, будуть старатися тепер збільшити свою продукцію і згодом прийде до повного відродження російського хліборобства. Одначе для того воні мусять якось прогодуватись ще й сей рік і мусять звідкись дістати собі робочої худоби, а ка в голодних сторонах майже зовсім вигинула. Дехто селянин мусить сам тягнути плуга або запрягати півживу корову, дотя й, розуміється, не може бути мови про кращі успіхи хліборобської праці.

В Росії є тепер яких три-мілони сиріт і покинутих дітий. По тих сиротських домах і захоронках, де вони помішені, найкраще видно, як голод спустошив Росію. В одній такій сотні дітий майже зовсім нагі, бо дінок не отоплений і на 350 сиріт есть лиш 18 покривал, щоб в ночи накритись. Така нужда що краще мабуть і дітий будь-яких не вмерти разом з батьками як карпаться в тих домах.

„Як що й дете року Америка рішиться ратувати голодних в Росії від тяжких мук і смерти, так не більш дотеперішнього допомогу треба продовжати а ще й більшу дати".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ОДНО СЕЛО — 740,000 МП. НА НАРОДНІ ЦІЛИ

Село Острів, тернопільського повіту зібрало 740.000 мп. на народні цілі, підчас різдвяних свят. Жертвуючи, так поважну суму, хотяй і в польських маєтках, дало село Острів доказ великого патріотизму, безмежної любови та зрозуміння до всього того, що для нас дороге та конечне. Тим більшою буде лепта Острова, коли взяти під увагу, що воно належить до найбільше знищених сіл в тернопільськім повіті (на 350 дворів 275 спалених), де до нині ані один Українець не дістав ніч ого з т. зв. експозитури, не говорячи вже про шикани, арешти та доноси з боку місцевих „власть імущих". Зібрано на „Рідну Школу" занялась Ві. Пані Глуховецька, жінка місцевого приходника. Ініціятором збірки на українську унів. молодь та політичних вязнів, був М. Антків селянин, містоголова чит. „Просвіти", що відбув підчас відбувів 14 днів „цівчення" в тернопільськім вязниці. Живу участь приняли також у збірці селяне: П. Шумський, М. Ярмуш. Ї. Симчишин, Н. Кріса, В. Кушнірський, В. Сагайдак і др. Із зібраної суми 740.000 мп. призначено „Рідній Школі" 300.000 мп., Сиротам 71.000, решту на українську унів. молодь та політ. вязнів. Не від речи буде згадати, що на українську унів. молодь і молодь і політичних вязнів суму 369.000 зложили тільки 32 господарів, найбільше світомих Острівчан.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВАСИЛЬ НИДОСИЛЮК, Licebni ulstay, Bar. 20, Strzeberg, Morava, Czechoslovakia, який лежить в шпиталі Кірій, просить своїх кревняків в селі Колтовім нехай о яку-таку матеріяльну допомогу. При тім просить щоб до країни написали до него листа. 47-48

ВДОВА, безпітна, літ 27, пошукує знайомства за господинку. Найлюбше до літньої. Пишіть до: 45-54
MRS. N. WOYNAR,
424 East 9th Street,
New York City.

Пошукую НИКОЛИ ФЕДЮКА, с села Острова, пов. Тернопіль, дві сестри дать в Америці. Пошукую ві. Федюка, що в давніх справах і хтобим о нім знав або він сам, нехай зголоситься до: **John Fedjuk, 322 N. 8th St., Philadelphia, Pa.** 48-49

Пошукую свого батька НИКОЛУ брата **ДМИТРА РОЗДОБУДЬКА** з села Мушкатівки, пов. Борщів, котрі тільки ще перед війною до Америки. Моя адреса: **Michael Rozdobudka, Gelsenkirchen i/w Tor. Str. 6, Germany.** 48-49

Пошукую ЛЕОНА КУЛЬЧИЦЬКОГО з села Кульчиці, пов. Сокіль. Має перебувати десь в околиці Нью Йорку. Хто зна бі дещо про нього, прошу дасказати зголосити на адресу: **Stefan Kolodziej, Strojni prac., Ulrzejsky odd., Petrin, Praha IV, Czechoslovakia.** 48-49

АГНІШКА ТУРКА з Завадки римарівської, Гал., замужна Кашчишин з Колачинець, Гал., пошукує і просить о адресу Теодора Дзибак з Завадки римарівської, котрий мешкав і робив в Цітсбурґу, Па. під час війни а відтак купив собі фарму і виїхав на ню, а також адресу Анни, Марії і Михайла Дзибак і Анастасії та Теодора Турко, котрі також замешкують в Пітсбурґу, Па. Адресувати: **Agnieszka Kaszczyszyn, Kolomyja, ul. Narodnej Domu, Gal.** 48-49

ЗІ АРТИСТИЧНО ВИКОНАНИХ ОБРАЗКІВ ЖЕНСЬКОЇ КРАСИ

фотографічні знимки в рижих позиціях, виміром 10 на 14. Вповненим гарантуємо. Листи і гроші слати на адресу:
PUBLISHING CO.,
424 E. 9th Street, New York, N. Y.

ЧИ ВИ МАЄТЕ ПРИЧУ ПО ЛИЦИ, ЧОЛІ, БОРОДІ І КАРКУ?

Ви напевно ходили до різних докторів, пробували різні мила і креми, котрі як звичайно нічого не помагають і не помогли Вам. Єслн так, спробуйте фляшку РОЗЕЛІ на наше ризико. Ми гарантуємо, що РОЗЕЛІ зуполне усуне всякі причі з Вашого лиця або звертаємо гроші назад. Ціна фляшки лишень 4 доляри. Пишіть по українськи. Гроші посилайте в реєстрованім листі або моні ордер на адресу:
ROSELIA CHEMICAL CO.,
Patterson Station
Box 124, Baltimore, Md.

ПОТРІБНО ЛЮДИЙ

Если хочете заробити в вільних хвилях два доляри за годину, зголосіть ся до бюра 35—
206 Broadway, Room 244
Бітворено до години 8. вечером.

DR. M. SMITH
18 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6878
Коло Церкві св. Юрія
Говорить по українськи.
Лічить успішно недугу мущин, женщин і дітий.
Найновійшими електричні апарати.

Tel. Dry Dock 3637
ДР. МЕД. МУСИЙ КАДЕЦЬ
50 St. Mark's Pl. (8th Street)
New York, N. Y. (коло 2-ої Евні)
Приймає щодня 9—12 год. пополудні, 6—8 вечером. В неділю 9—1 г. пол.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
DR. S. M. KAUFMAN
спеціяліст хронічних і иншихвнутрішніх недуг мущин.
Години офісові від 1. до 8.30 веч.
111 E. 7th Street, New York
НОВИЙ ОФІС В АСТОРІЯ, L. I.
Год. офісові від 9.30 до 12. в пол. 488—31 Ave., Astoria, L. I.
Telephone: Astoria 2572

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і хірургічні. Робить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 4478 Lexington

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, мускулів, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, недокрівність, нервів, ревматизм, жаб, невралгію, безсонність і т. д.
Години: 10 до 12 перед полуднем, 2 до 4 по полудні, 7 до 8 вечером.
Неділя: 10 до 12 перед полуднем.
Dr. ZINS
110 E. 16 St., NEW YORK